

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

On yedinci İnikat

21 . XII . 1959 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	412:413	1 madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/314)	419:420
2. — Havale edilen evrak	413:414		
3. — Yoklama	414		
4. — Müzakere edilen maddeler	414	6. — Konya mebusları Muhittin Güzelkılıç ve Sami Soylu'nun, Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanununun 20 nci maddesiyle kabul edilmiş ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesiyle temdid edilmiş bulunan müddetin altı ay daha uzatılması hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatasası (2/370)	420
1. — Of'un Keler köyünün 5 sayılı hanesinde kayıtlı Mecitoğlu 1334 doğumlu Muhammet (Mehmet) Özkaya diğ er adı Burnaz Mehmet'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (3/472)	414		
2. — Manisa'nın Sarıhanlı köyünün 287 sayılı hanesinde kayıtlı İbrahim oğlu 1316 doğumlu Ahmet Topçu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (3/467)	414		
3. — Sigorta şirketlerinin murakabesi hakkında kanun lâyihası ve Ticaret ve Adliye encümenleri mazbataları (1/120)	414:419		
4. — Sinob Mebusu Mahmut Pınar'ın, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 6200 sayılı Kanuna 1 madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/323)	419	7. — Edirne Mebusu Rükneddin Nasuhioğlu ve İzmir Mebusu Sebati Acun'un, 5887 sayılı Harclar Kanununun 6955 sayılı Kanunla muaddel 97 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifleri ile Kocaeli Mebusu Dursun Erol'un, 5887 sayılı Harclar Kanununa 6955 sayılı Kanunla ilâve edilen muvakkat maddenin tadili hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/244, 2/300, 2/361)	420:426
5. — Sinob Mebusu Mahmut Pınar'ın, Karayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanuna		5. — Sualler ve cevaplar	427
		A — Tahriri sualler ve cevapları	427
		1. — Adana Mebusu Saim Karaömerlioğlu'nun, Çukurova'nın Karataş kazasında	

Ziraat Bankası şubesinin ne zaman açılacağına dair sualine Devlet Vekili İzzet Akçal'ın tahriri cevabı (7/598)

427

2. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, 21 . IX . 1959 tarihinde Cizre'nin Silip dağında vukubulan katil hâdisesi dolayısıyla yapılan tahkikat safahatına dair sualine Adliye Vekili Esat Budakoğlu'nun tahriri cevabı (7/616)

427:428

3. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Kızıltepe'de Hazineye aidolup esnafa kiralanmış olan arazinin bu şahıslar tarafından köylüye fâhiş bedelle icara verildiğinin doğru olup olmadığına dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/624)

428:430

4. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Şırnak kazasında inşa edilmekte olan Hükümet konağı ve memur evlerinin bir an önce bitirilmesi hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/691)

430

5. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Gediz kazasına asaleten bir kaymakam tayininin düşünülüp düşünülmediğine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahriri cevabı (7/723)

430

6. — Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi Reisinin Niğde D. P. İl Kongresine iştirak ettiğinin doğru olup olmadığına dair sualine Adliye Vekili Esat Budakoğlu'nun tahriri cevabı (7/710)

431:432

7. — Malatya Mebusu Kâmil Sürenkök'ün, Darende kazası Hükümet konağının ne zaman yapılacağına dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/726)

432

8. — Ankara Mebusu Hasan Tez'in, bankalarca kredilerin kesilmesi sebebine ve bu yüzden hâsıl olan duruma dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in tahriri cevabı (7/740)

432:433

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Adana Mebusu Suphi Baykam, Dahilî Nizamnamenin tatbiki mevzuunda konuşurken Makamı Riyasete tahkiri tazammun eden sözler sarf ettiğinden, kendisine 12 İnikat için Meclisten çıkarılma cezasının verilmesi ve bu sözlerin zabitattan çıkarılması kabul edildi.

Kars Mebusu Sırrı Atalay, Sükûneti ihlâl ettiğinden kendisine Riyasetçe iki ihtar cezası verildi.

4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 9 ncu maddesinin tefsirine dair tezkerе, Başvekâletin talebi üzerine geriverildi.

Adana Mebusu Melih Kemal Küçüktepepınar'ın, Toprak Mahsulleri Ofisinin Alsancak ve Kemeraltı depolarındaki hububatın çürüdüğü ve denize döküldüğünün doğru olup olmadığına dair şifahi sualine, Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen cevap verdi.

Sivas Mebusu Ahmet Yılmaz'ın, Yozgad'ın Çayıralan kazasına bağlı Eşikli ve Çat köylerinin Sivas'ın Gemerek kazasına bağlanması işinin geciktirilmesi sebebine dair şifahi sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik cevap verdi.

Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bayburt vilâyeti teşkili hususunda ne düşünüldüğüne,

Bayburt kazasının vilâyet haline getirilmesinden niçin vazgeçildiğine dair Dahiliye Vekilinden şifahi sualleri, kendisi inikatta hazır bulunmadığından, tahriri suale inkilâbettti.

Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Niğde vilâyet merkezinde yapılmasına başlanan PTT binası hakkındaki şifahi sualine Münakalât Vekili Şemi Ergin cevap verdi.

Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt'un, İstanbul deniz ve kara nakil vasıtalarının kifa-yetsizliği karşısında ne gibi tedbirler düşünül-

düğüne dair Münakalât Vekilinden şifahi suali, kendisi İnikatta hazır bulunmadığından, tahriri suale inkilâbetti.

Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu'nun, Devlet Şûrasının yeni bir binaya naklinin düşünülüp düşünülmediğine dair Başvekilden olan şifahi sualine Devlet Vekili İzzet Akçal cevap verdi.

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla muaddel 116 ncı maddesinin de-

ğiştirilmesi hakkındaki Kanun kabul olundu.

21 . XII . 1959 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
İzmir Mebusu
İlhan Sipahioğlu

Kâtip
Bolu Mebusu
İhsan Güleç

Kâtip
Samsun Mebusu
Abdullah Keleşoğlu

S U A L L E R

Şifahi sualler

1. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, çay fiyatlarının artırılması sebebine dair şifahi sual tahriri Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine gönderilmiştir (6/452)

Tahriri sualler

1. — Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bayburt vilâyeti teşkili hususunda ne düşünüldüğüne dair tahriri sual tahriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir (7/748)

2. — Urfa Mebusu Esat Mahmut Karakurt'un, İstanbul deniz ve kara nakil vasıtalarının kifayetsizliği karşısında ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair tahriri sual tahriri Münakalât Vekâletine gönderilmiştir (7/749)

3. — Gümüşane Mebusu Necati Alp'in, Bayburt kazasının vilâyet haline getirilmesinden niçin vazgeçildiğine dair tahriri sual tahriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir (7/750)

4. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, Çalışma Vekâletinin ve kendisine bağlı idare ve teşekküllerin Ankara'da kira ile işgal ettikleri binalara dair tahriri sual tahriri Çalışma Vekâletine gönderilmiştir (7/751)

5. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, Maliye Vekâletinin ve kendisine bağlı idare ve teşekküllerin Ankara'da kira ile işgal ettik-

leri binalara dair tahriri sual tahriri Maliye Vekâletine gönderilmiştir (7/752)

6. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, Dahiliye Vekâletinin ve kendisine bağlı idare ve teşekküllerin Ankara'da kira ile işgal ettikleri binalara dair tahriri sual tahriri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir (7/753)

7. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, Ziraat Vekâletinin ve kendisine bağlı idare ve teşekküllerin Ankara'da kira ile işgal ettikleri binalara dair tahriri sual tahriri Ziraat Vekâletine gönderilmiştir (7/754)

8. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, Başvekâletin ve kendisine bağlı idare ve teşekküllerin Ankara'da kira ile işgal ettikleri binalara dair tahriri sual tahriri Başvekâlete gönderilmiştir (7/755)

9. — Burdur Mebusu Âlim Sipahi'nin, Zirai ortakçılık yapmak suretiyle geçimini temin edenler hakkında tahriri sual tahriri Başvekâlete gönderilmiştir (7/756)

10. — Burdur Mebusu Âlim Sipahi'nin, Burdur'un Çavdır nahiyesindeki Sorkun çiftliğinde zirai ortakçılık yapmakta iken çiftlikten uzaklaştırılanların vâkı müracaatları üzerine ne muamele yapıldığına dair tahriri sual tahriri, Başvekâlete gönderilmiştir. (7/757)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — Kollektif iş mukavelesi hakkında kanun lâyihası (1/478) Çalışma ve Adliye encümenlerine)

2. — 3008 sayılı İş Kanunu ile bu kanunun bazı maddelerini değiştiren 5518 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası (1/479) (Çalışma ve Adliye encümenlerine)

Mazbatalar

3. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1953 yılı mütedavil sermaye hesaplarına mütâallik bilançosu ile murakıp raporlarının gönderildiğine dair Başvekâlet tezkeresi ve İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1953 bütçe yılı hesabı katîsine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile

İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1953 malî yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (1/49, 3/43, 3/47) (Ruznameye)

4. — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1954 yılı mütedavil sermaye hesaplarına mütaallik bilânçosu ile murakıp raporlarının gönderildiğine dair Başvekâlet tezkeresi ve İnhisarlar Umum Müdürlüğünün 1954 bütçe yılı hesabı katîsine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair

Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1954 malî yılı Hesabı Katî kanun lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (1/50, 3/44, 3/48) (Ruznameye)

5. — 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla muaddel 10 neu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (1/366) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili İhan Sipahioğlu

KAAİPLER : İhsan Gülez (Bolu), Abdullah Keleşoğlu (Samsun)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır, efendim.
(İstanbul mebuslarına kadar yoklama ya-

pıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Of'un Keler köyünün 6 sayılı hanesinde kayıtlı Mecitoğlu 1334 doğumlu Muhammet (Mehmet) Özkaya diğer adı Burnaz Mehmet'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası (3/472) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz.
(Adliye Encümeni mazbatasını okundu.)

REİS — Mazbata hakkında söz isteyen var mı? Yok... Mazbatayı reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Mazbata kabul edilmiştir.

2. — *Manisa'nın Sarıhanlı köyünden 287 sayılı hanesinde kayıtlı İbrahimioğlu 1316 doğumlu Ahmet Potçu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasını (3/467) (2)*

(1) 15 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

(2) 16 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

REİS — Mazbatayı okuyoruz.

(Adliye Encümeni mazbatasını okundu.)

REİS — Mazbata hakkında söz isteyen var mı? Yok... Mazbatayı reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Sigorta şirketlerinin murakabesi hakkında kanun lâyihası ve Ticaret ve Adliye encümenleri mazbataları (1/120)*

REİS — İkinci müzakeresine devam ediyoruz. 22 nei maddenin tayy hakkında tahrir dikkate alınmış ve encümene verilmiştir.

Buyurun Encümen.

ADLİYE ENCÜMENİ M. M. VACID ASENA (Balıkseir) — Efendim, Sigorta şirketlerinin murakabesi hakkındaki kanun lâyihasının (Sigorta şirketlerinin iflâsına aneak Ticaret Ve-kâletinin muvafakati ile karar verilir) diye tertib edilmiş bulunan 22 nei maddesinin tayyını Münib Hayri Ürgüblü arkadaşımız teklif etmişti. Bu hususun tetkiki için madde encüme-

alınmış bulunuyordu. Keyfiyeti encümeninde müzakere ve tetkik ettik. Neticede yapılan tay teklifine encümen de iltihak etmiş bulunmaktadır, arz eylerim.

REİS — Başka söz istiyen var mı? Yok.

Encümenin iltihak ettiği takrirleri bir daha okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

22 nci maddenin arz ettiğim esaslar dairesinde tayyını saygılarımla arz ederim.

Nevşehir

Münib Hayri Ürgüblü

REİS — Encümenin de filhal iltihak ettiği tay teklifini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiş ve 22 nci madde çıkarılmıştır.

MADDE 59. — Bu kanunda yazılı suçlardan dolayı takibat Ticaret Vekâletince yapılarak keyfiyet bir müzekkere ile Cumhuriyet müddei-umumiliğine bildirilir. Bu müzekkere ile Ticaret Vekâleti müdahil sıfatını iktisabeder.

Cumhuriyet müddei-umumiliğince ademitakip kararı verildiği takdirde Ticaret Vekâletince itiraz edilebilir.

Kanuna aykırı fiillere, ihbar veya sair suretle ıttila kesbeden Cumhuriyet müddei-umumiliği için keyfiyeti Ticaret Vekâletine intikal ettirir. Tehirinde mazarrat umulan hal-lerde Cumhuriyet müddei-umumisi gerekli tedbirleri almaya salâhiyetlidir.

Vekâletçe yapılan tahkikat sonunda evrak Cumhuriyet müddei-umumiliğine tevdi olunur.

REİS — Bu madde hakkımda üç takrir var. Bunlardan bir tanesi takibat kelimesinin tahkikat olarak değiştirilmesini istiyordu, encümen iştirak etmiştir. Diğer takrirleri okutuyorum.

Yüksek Riyasete

Şifahen arz ettiğim sebeplerle lâyihamın 59 ncu maddesindeki (Bu müzakkere ile Ticaret Vekâleti müdahil sıfatını iktisabeder) ve (Cumhuriyet müddei-umumiliğince ademitakip kararı verildiği takdirde Ticaret Vekâletince itiraz edilebilir) kayıtlarının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Tokad Mebusu

Şahap Kitapçı

B. M. Meclisi Riyasetine

Sigorta şirketlerinin murakabesi hakkındaki tasarının 59 ncu maddesi ikinci fıkrasındaki Ticaret Vekâletinin itiraz yetkisinin kaldırılması suretiyle tashihini teklif ederim.

Adana Mebusu

Hamdi Öner

REİS — Takrirler hakkında söz istiyen var mı efendim?...

ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ VACİD ASENA (Balıkesir) — Daha evvel encümenin bu teklife iştirak etmediğini söylemiştim. Şimdi aynı noktai nazarı tekrar müdafaa ediyorum.

REİS — Encümen iştirak etmiyor. Takrirleri en aleyhte olandan başlamak üzere okutuyorum.

(Tokad Mebusu Şahap Kitapçı'nın takriri tekrar okundu.)

REİS — Takriri nazarı itibara alanlar... Almayanlar... Takrir nazarı itibara alınmamıştır. İkinci takriri okutuyorum.

(Adana Mebusu Hamdi Öner'in takriri tekrar okundu.)

REİS — Takriri nazarı itibara alanlar... Almayanlar... Takrir nazarı itibara alınmamıştır.

59 ncu maddenin «takibat» kelimesinin «tahkikat» olarak değiştirilmesi şekliyle kabulünü reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

Encümen, buyurun.

ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ VACİD ASENA (Balıkesir) — Efendim, 22 nci maddenin tayyı kabul edilmiş bulunması itibarıyla 22 nci maddeden itibaren şimdi müzakeresi yapılan maddeye kadar madde numaralarının birer sayı indirilmesi ıktiza eder. Bu ciheti tazammun etmek üzere bir takrir takdim ediyoruz.

REİS — Takriri okuyoruz.

Yüksek Riyasete

Sigorta şirketlerinin murakabesi hakkındaki kanun lâyihasının 22 nci maddesinin tayyedilmesinden dolayı :

23 nci maddesinin 22	41 nci maddesinin 40
24 » » 23	42 » » 41
25 nci » 24	43 ncü » 42
26 nci » 25	44 » » 43
27 nci » 26	45 nci » 44
28 » » 27	46 nci » 45
29 neu » 28	47 nci » 46
30 » » 29	48 nci » 47
31 nci » 30	49 neu » 48
32 » » 31	50 ncü » 49
33 ncü » 32	51 » » 50
34 » » 33	52 » » 51
35 nci » 34	53 ncü » 52
36 nci » 35	54 ncü » 53
37 nci » 36	55 nci » 54
38 » » 37	56 nci » 55
39 neu » 38	57 nci » 56
40 nci » 39	58 nci » 57
	59 neu » 58

olarak tashihi hususunu arz ve teklif eylerim.

Adliye Encümeni M. M.
Balıkesir
V. Asena

REİS — Encümenin okunan tadilnamesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun, encümen.

ADLIYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ VACİD ASENA (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, müzakeresi yapılmakta olan lâyiha ile alâkalı olarak mükerrer sigorta mevzuu için 26 Haziran 1927 tarihinde 1173 sayılı bir Kanun vaz'edilmişti. Bu kanun halen mer'î bulunmaktadır, fakat mütaakıp maddelerde sigortacılığın ve sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki 1149 sayılı Kanunla bu kanunun bâzı maddelerini tadil eden ve bâzı hükümler koyan 3392 sayılı Kanun meriyetten kaldırılmaktadır. Biraz evvel arz ettiğim 1173 sayılı Kanunun da bu kanunlara merbut bir kanun olması itibarıyla kaldırıldığı anlaşılabilir. Böyle bir iltibasa mahal bırakmamak için 1173 sayılı Kanun hükmünün bu lâyiha metnine dâhil edilmesi uygun olacağından müteferrik hükümler kısmının başına 59 neu madde olarak bir metin teklif ediyorum; bunun kabulünü istirham edeceğim.

REİS — Encümenin 59 neu madde olarak teklif ettiği metni okuyoruz.

MADDE 59. — Türkiye'de faaliyette bulunan sigorta şirketlerinin sermaye ve ihtiyat akçelerine göre Türkiye'de akdettiği her nevi sigorta miktarları üzerinden Ticaret Vekâletince musaddak cetveller mucuibince kendi üzerlerinde muhafaza edebilecekleri kısımdan mütebakisini kısmen veya tamamen mükerrer sigorta mecburiyetine tâbi tutmaya İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Müteferrik hükümler

MADDE 60. — Munhasıran reassürans muamelâtı ile iştigal eden şirketlerin Türkiye'de faaliyette bulunabilmeleri için anonim şirket halinde kurulmuş olmaları ve en az 1 000 000 lira ödenmiş sermayesi bulunması ve bu kanunun 3, 4, 5, 36 ve 39 nu maddeleri hükümlerine tâbi olmaları şarttır.

Reassürans şirketleri 12 nci maddenin 1 nci fıkrasındaki sabit teminat akçesini de tesis etmekle mükelleftir. Ticaret Vekâleti tesis edilecek bu teminat akçesini bir misline kadar artırabilir.

REİS — Tadil teklifi yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 61. — Heyeti Vekilece kabul olunacak fevkalâle hallerde Ticaret Vekâleti umumi menfaat ve sigortalıların lehine lüzumlu göreceği sair tedbirleri de almaya yetkilidir.

REİS — Bir takrir var, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerle lâyihamın 61 nci maddesine lüzum bulunmadığından metinden bu maddenin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Tokad

Şahap Kitapçı

REİS — Encümen iştirak ediyor mu?

ADLIYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ VACİD ASENA (Balıkesir) — İştirak etmiyoruz.

REİS — Encümen iştirak etmemektedir. Takriri tekrar okutuyorum.

(Tokad Mebusu Şahap Kitapçı'nın takriri tekrar okundu.)

REİS — Takriri nazarı dikkate alanlar.. Almiyanlar.. Takrir nazarı dikkate alınmamıştır.

Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 62. — 30 ncu maddenin ikinci fıkrası hükümlerine muhalif olarak murakabe kurulu aidatını zamanında ödemiye sigorta şirketlerinden, tahakkuk eden aidat borçları yüzde on fazlasıyla Âme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

REİS — Tadilname yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum, Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 63. — Bu kanunun tatbik suretini gösterir nizamname, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir sene zarfında hazırlanarak tatbik mevkiine konur.

REİS — Tadilname yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Mülga hükümler

MADDE 64. — Sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki 25 Haziran 1927 tarih ve 1149 sayılı Kanun ve bu kanunun bazı maddelerinin tadiline ve mezkûr kanuna bazı maddeler ilâvesine dair olan 28 Mayıs 1938 tarih ve 3392 sayılı Kanun hükümleri ile, 29 Haziran 1956 tarih ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 42 nci maddesinin Enebi sigorta şirketleri hakkındaki Kanunu muvakkatın 7 - 15 nci maddelerini mahfuz tutan son fıkrası meriyetten kaldırılmıştır.

REİS — Encümen.

ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MÜHARRİRİ VACİD ASENA (Balıkesir) — Madde matbaada basılırken bazı tabii hataları olmuştur. Hem bunları düzelter; hem de biraz evvel kabul buyurduğunuz 60 nci maddenin ilgili olduğu 1173 sayılı Kanunun ilgasını maddeye ilâve eden hükümleri tazammun eden bir tadil ve tashih teklifi takdim ediyoruz.

Mülga Hükümler

MADDE 64. — Sigortacılığın ve sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki 25 Haziran 1927 tarih ve 1149 sayılı Kanun ve bu kanunun bazı maddelerinin tadiline ve mezkûr ka-

nuna bazı hükümler ilâvesine dair olan 20 Mayıs 1938 tarih ve 3392 sayılı Kanun ve Sigorta Şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki Kanuna müzeyyel 26 Haziran 1927 tarih ve 1173 sayılı Kanun hükümleri ile 29 Haziran 1956 tarih ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 42 nci maddesinin Enebi sigorta şirketleri hakkındaki kanunu muvakkatın 7 - 15 nci maddelerini mahfuz tutan son fıkrası meriyetten kaldırılmıştır.

REİS — Bu muaddel şekliyle maddeyi reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İntikal Hükümleri

MUVAKKAT MADDE 1. — Türkiye'de faaliyette bulunmaya ruhsatlı sigorta şirketleri, bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir sene içinde 2 nci maddede yazılı sermayeleri ile 12 nci maddede yazılı sabit ve mütehavvil teminat akçelerini mezkûr maddelerde tesbit olunan miktarlara iblâğa mecburdurlar.

REİS — Tadilname yok, maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Sigorta şirketleriyle istihsal organları arasında mevcut mukavelenamelerin 26 nci maddeye aykırı hükümleri, iş bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren üç ay sonra hükümsüz kalır.

REİS — Tadilname yok, maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — 28 nci madde gereğince sigorta umumi şartları, tarife ve talimatnameleri Ticaret Vekâletince tanzim edilmeye kadar halen tatbik edilmekte bulunanlar meriyette kalır ve bunlar 28 nci madde mucibince tanzim ve tasdik edilmiş tarifeler hükmüne tâbidir.

REİS — Tadilname yok, maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Reasürans İnhisar rejimi gereğince evvelce Millî Reasürans Şirketine devrolunan hayat sigortalarının riyazi ihtiyaç akçeleri mezkûr şirket tarafından işbu kanunun hükümlerine uygun olarak aynı esas-

lar dairesinde tesis edilecek ve Ticaret Vekâleti emrine teminat olarak gösterilecektir.

Sigorta şirketleri bu işler için Millî Reasürans'a devredilen kısımdan mütebakisi için ihtiyat tesis ederler.

REİS — Tadilname yok, madde yi reylerini ze arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Encümen.

ADLIYE ENCÜMENİ M. M. VACİD ASENA (Balıkesir) — Efendim, 22 nei maddeden sonra kabul edilen maddelerde diğer maddelere atıflar bulunmaktadır. Bu itibarla, evvelki takririmizle madde numaraları düzeltilmişinden, bunların da tashihi zaruri olmuştur. Tashihi tazammun eden bu takrirleri takdim ediyoruz, kabulünü istirham ederiz.

REİS — Takriri okuyoruz.

Yüksek Riyasete

Sigorta şirketlerinin mürakabesi altındaki lâ-yihanın 22 nei maddesi tayyedilmiş ve bu sebeple 23 ilâ 58 nei maddeye kadar ikinci müzakeresi yapılarak kabul edilmiş bulunan maddelerin numaralarının teselsülü muhafaza için, birer numara indirilmek suretiyle tashih edilmesi hakkında sunulan takrir Umumi Heyetin tasviplerine iktiran etmiştir. Bu münasebetle aşağıda tesbit olunan numaraları musahhah maddelerin metinlerinde ve hüküm atfına mütedair bulunan madde numaralarının da vâkı tashih ile tenazuru temin etmek üzere değiştirilmesi zarureti hâsıl olmuştur.

Bu sebeple :

1. 11 nei maddenin ikinci fıkrasında zikri geçen 20 - 25. maddelerin 20 ilâ 24,
2. 27 nei maddede geçen 27 nei maddenin 26,
3. 48 nei maddede yazılı 26 ve 27 nei maddelerin 25 ve 26,
4. 49 neu maddede mezkûr 29 neu maddenin 28,
5. 50 nei maddede 30 neu maddenin 29,
6. 53 neü maddenin 1 nei fıkrasındaki 33 ve 42 nei maddelerin 32 ve 41,
7. 54 neü maddede yer alan 2, 37, 38 ve 39 neu maddelerden 2 nei maddenin aynen ipkasi ile diğerlerinin 36, 37 ve 38,

8. 55 nei madde metnindeki 40 ve 41 nei maddelerin 39 ve 40,

9. 56 nei maddenin birinci fıkrasında yazılı 46, 47 ve 49 neu maddelerin 45, 46 ve 48 nei madde olarak düzeltilmesini arz ve teklif eylerim.

Adliye Encümeni M. M.
Balıkesir
Vacid Asena

REİS — Takriri kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer takriri okutuyorum efendim.

Yüksek Reisliğe

22 nei maddenin lâ-yiha metninden çıkarılması münasebetiyle: 60 nei maddede mezkûr 3, 4, 5, 37 ve 40 nei maddelerden 3, 4 ve 5 nei maddelerin aynen muhafazası ile 37 ve 40 nei maddelerin 36 ve 39 neu madde olarak tadilini arz ve teklif eylerim.

Adliye Encümeni M. M.
Balıkesir
Vacid Asena

REİS — Takriri reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir takrir daha var, okutuyorum efendim.

Yüksek Reisliğe

22 nei maddenin tayyedilmesinden dolayı: 62 nei madde metninde mezkûr 31 nei maddenin 30 olarak değiştirilmesini arz ve teklif eylerim.

Adliye Encümeni M. M.
Balıkesir
Vacid Asena

REİS — Takriri reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir takrir daha var, okutuyorum efendim.

Yüksek Reisliğe

22 nei maddenin çıkarılması hasebiyle: Muvakkat ikinci maddedeki 27 nei maddenin 26 olarak değiştirilmesini arz ve teklif eylerim.

Adliye Encümeni M. M.
Balıkesir
Vacid Asena

REİS — Takriri reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir takrir daha var, okutuyorum efendim.

Yüksek Reisliğe

Sigorta şirketlerinin mürakabesi hakkındaki kanun lâyihasının 22 nci maddesi tayyedildiğinden muvakkat 3 ncü madde metninde mezkûr 29 ncü maddenin 28 olarak düzeltilmesini arz ederim.

Adliye Encümeni M. M.
Balıkesir
Vâcid Asena

REİS — Takriri reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meriyet hükümleri

MADDE 65. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 66. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti unumiyesini reylerinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... lâyiha kanuniyet kesbetmiştir.

4. — *Sinob Mebusu Mahmut Pınar'ın, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 6200 sayılı Kanuna 1 madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/323) (1)*

REİS — İkinci müzakeresidir. Birinci maddeyi okuyoruz.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 6200 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 6200 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

EK MADDE — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü teşkilâtında çalışan veznedar ve veznedar yardımcılarını ile kıymet muhafızlarına aylık tutarlarının % 15 - % 25 ine kadar aylık kasa tazminatı verilebilir.

(1) Birinci müzakeresi 13 ncü İnikat zaptındadır.

REİS — Tadil teklifi yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun teklifinin heyeti unumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Teklif kanuniyet kesbetmiştir.

5. — *Sinob Mebusu Mahmut Pınar'ın, Karayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanuna 1 madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/314) (1)*

REİS — İkinci müzakeresidir, birinci maddeyi okuyoruz.

Karayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

EK MADDE — Karayolları Genel Müdürlüğü teşkilâtında çalışan veznedar ve veznedar yardımcılarını ile kıymet muhafızlarına aylık tutarlarının % 15 - % 25 ine kadar aylık kasa tazminatı verilebilir.

REİS — Tadil teklifi yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

(1) Birinci müzakeresi 13 ncü İnikat zaptındadır.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Teklif kanunlaşmıştır.

Birinci müzakeresi yapılacak maddelere geçiyoruz.

6. — *Konya mebusları Muhittin Güzelkılıç ve Sami Soylu'nun, Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle kabul edilmiş ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesiyle temdidedilmiş bulunan müddetin altı ay daha uzatılması hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/370) (1)*

REİS — Mazbatanın takdimen görüşülmesi teklif edilmektedir. Bu hususu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı efendim? Yoktur.

Mazbatada aynı zamanda müstaceliyet de talebedilmiştir. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanuna muvakkat bir madde ilâvesne dair Kanun

MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanuna muvakkat bir madde eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile anonim şirketlerin esas mukavelenamelerinin yeni hükümlere uydurulması için kabul ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesi ile 1959 senesi sonuna kadar uzatılan müddet inkıza bulunduğu tarihten itibaren altı ay daha temdidedilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı efendim? Yoktur. Bir tahrir var okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki Kanunun 20 nci maddesiyle

(1) 21 S. Sayılı matbuu zaptın sonundadır.

7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesindeki müddetin altı ay daha uzatılmasına taallük eden kanun teklifinin birinci maddesinin, ifade bakımından, aşağıda yazılı olduğu şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Bursa Mebusu
Mazlum Kayalar

Muvakkat madde — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle anonim şirketlerin esas mukavelenamelerinin yeni hükümlere uydurulması için kabul ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesiyle 1959 senesi sonuna kadar temdidedilmiş olan müddet 1 Temmuz 1960 tarihine kadar uzatılmıştır.

REİS — Tahrir hakkında söz isteyen var mı? Encümen filhal iltihak ediyor efendim O halde muvakkat madde olarak tahrirde teklif edilen metni reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş, teklif kanunlaşmıştır.

7. — *Edirne Mebusu Rükneddin Nasuhi-oğlu ve İzmir Mebusu Sebati Acun'un, 5887 sayılı Harclar Kanununun 6955 sayılı Kanunla muaddel 97 nci maddesinin «1» numaralı fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifleri ile Kocaeli Mebusu Dursun Erol'un, 5887 sayılı Harclar Kanununa 6955 sayılı Kanunla ilâve edilen muvakkat maddenin tadili hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/244, 2/300, 2/361)*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında müzakereye 15 nci İnikatta başlanmış fakat ilgili vekil hazır olmadığı için tehir edilmiştir.

Buyurun Dursun Bey.

DURŞUN EROL (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar, müzakere etmekte olduğumuz tadil teklifi göçmen ve mültecileri, miktarı 800 lira kadar tutmakta olan haretan istisnayı hedef tutan bir tekliftir.

Muhtelif yabancı memleketlerden yurdumuza gelerek İcra Vekilleri Heyetince tâbiyetimize alınmalarına karar verilen ve fakat muamelelerin nihai safhasını teşkil etmekte olan nüfus kütüklerine kayıt icrası sırasında kendilerinden istenen bu harcı vermeğe muktedir olmadıkları için nüfus kâğıtlarını alamayan göçmen ve mülteci vatandaşların halen mevcud olduğu müşahade edilmiştir. Fîlhakika halen yürürlükte bulunan Harelar Kanunu hükümlerine göre göçmen ve mültecilerin harc muafiyetine tâbi tutulması icabetmekte ise de, vazı kanun göçmen ve mültecilerin bu muafiyet kaydını yurdumuza geldikleri tarihten itibaren iki sene zarfında tâbiyet için müracaat etmeleri kaydına bağlamaktadır. Göçmen ve mülteci vatandaşlar vaktinde müracaat edememiş olunca alâkadar daireler bu harcı kendilerinden istemekte ve edaya muktedir olmadıkları için de nüfus tezkerelerini alamamaktadırlar. Göçmen ve mülteci vatandaşların mâruz buldukları ıstırabın zâil olması maksadiyle Harelar Kanununun 6955 sayılı Kanunla muaddel 97 nci maddesi ve bu kanuna ilâve edilmiş bulunan muvakkat maddenin tashihi ve ıslahı icabetmiş ve bu gaye ile gerek evvelden yurdumuza gelerek harc ödeyemedikleri için nüfusa tescillerini yaptıramayan mülteci ve göçmenlerimizin muafiyete tâbi tutulması ve gerek bundan sonra geleceklere de aynı muamelelerin tatbikini temin için 97 nci maddenin tadili suretiyle bu vatandaşların bu müşküllerinin izalesi için bu teklifimiz Heyeti Âliyenize takdim edilmiş bulunmaktadır. Kabulünü Yüksek Heyetinizden rica ederim.

REİS — Asım Eren, buyurun.

ASİM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, Huzuru Âlinize gelen kanun teklifini getirmeye vesile olan muhterem mebus arkadaşlara bilhassa teşekkürlerimi sunmak isterim.

Evvelâ, muhterem Rükneddin Nasuhioglu arkadaşlarımız bu meseleyi, hem maziye teşmil, hem de istikhâle muzaf bir hüküm olarak tesis eden bir teklif halinde, Meclisi Âliye sunmuş; ondan

sonra Sebati Acun ve daha sonra da Dursun Erol beyler aynı yolda yürümüşdür. Yalnız, Sebati Acun Bey Rükneddin Nasuhioglu arkadaşımız gibi hem mazi ve hem de istikhâle şâmil, Dursun Erol arkadaşımız da sadece maziye şâmil bir tatbikatı ihtiva eden bir teklifle gelmişlerdir. İkisi de encümenlerden geçmiştir. Maliye Encümeni tahdidî olanı kabul etmiş ve ikinci teklif olan Dursun Erol Beyin teklifinde, verdiği mazbata-da, bir karara varmaksızın bunu Bütçe Encümine havale etmeyi kararlaştırmış; yani Erol Beyin teklifine bir çare bulamamış; tahdit noktası nazarını kabul etmiş. Buna mukabil, Bütçe Encümeni her üç teklifi ve Maliye Encümeninin teklif ve mazbatasını bir bütün halinde daha makbul ve muteber olabilecek bir eser halinde huzuru âlinize sunmuştur. Bendeniz teşekkürle başladığım bu konuda, «Teşekkürle, başladıktan sonra Meclis huzurunda konuşmaya ne lüzum var?» kanaatinin hâsıl olduğunu derhal anladığım için asıl izahlarımı, bundan sonra temenni mahiyetinde arz ve izah edeceğim.

Muhterem arkadaşlar, vatandaşlığa kabul muamelesinde bir memleket dışardan gelen veya türlü dış siyasi anlaşmalarla bize iltihak edenlerden, bir para alınması lâzım mı, değil mi? Yoksulluk meselesini bir tarafa bırakarak prensip itibariyle, vatandaşlığa kabul muamelesinde : «Para ver, para vermezsen nüfus tezkereni vermem» tarzında bir mukabeleden sonra onu içeriye kabul etmekte ne dereceye kadar psikolojik bir isabet olduğunun takdirini Heyeti Aliyenize bırakıyorum. Bugüne kadar vazı kanun neden dolayı Harelar Kanununda hâlâ (Kaydiye ve birtakım şahsi ahkâma mütaallik kanuni idari karar hareları, ve nihayet nüfus tezkeresi alırken ödenecek 800 lira gibi muazzam bir harcı devam ettirmektedir, anlamak müşküldür.

Bendenizin anlamak istediğim birinci nokta, Türkiye Hükümetinin nüfus politikası bakımından dışardan insan getirmek lâzım mı değil mi?

İkincisi, Türk ırkından cenebi memleketler azınlığında olan bütün insanları Türkiye'de toplamak, bizim idealimiz içinde midir, değil midir?

Bu iki sebebe dayanmak suretiyle ve bu konuda (Yoksulluk) faktörüne hiç temas etmeksizin Harelar Kanununun 9 numaralı tarifesinde 1, 2, 5 ve 6 sıra numaralı işlerin yani Türk vatandaşlığına kabule ait kaydiyelerin, ahkâmı şahsiyeye mütaallik karar harelarının ve nihayet nü-

fus hüviyet cüzdanı alma mukabili devletçe alınan 800 ki, ceman 1 120 liranın bu yeni vatandaşlara ödetilmesi, öyle zannediyorum ki, demin arz ettiğim ana prensipler bakımından hiç de telifi kabıl bir mahiyet arz etmemektedir. Biz bununla zengin mi oluyoruz? Hazinei Maliye, ancak külli-yetli yani büyük sayıda gelen 1951 - 1952 yılı Bulgaristan'dan gelenler misillü göçmen ve mülteciler hanicolmak üzere, her sene-i maliyede vaktinde müracaat etmediği için harca tâbi olan kaç mülteci veya göçmenden aldığı para ile, acaba ne kadarlık bir gelir temin etmiştir? İsterdim ki, Sayın Rükneddin Beyefendinin, gerekçelerinde birkaç yüz dediği bu müterakim borçlular Hükümet tarafından da burada aded olarak izah edilsin ve bunlardan alınması beklenen para miktarını ve her sene bütçeye getirdiği gelir ile, vatandaşlığa kabul edilen mültecilerden alınan bu muamele dolayısıyla elde edilen, geliri rakamları ile bize izah etsinler. Öyle zannediyorum ki, bu rakam, fazla bir şey ifade etmeyecektir.

Anavatana dışardan gelen Türk soylu mülteci ve ecebilerin vatana ve vatandaşlığa ilk kabul-leri gününde, ancak para ile kabulü gibi, soğuk bir intiba tevlihdilmemelidir. Bunu ortadan kaldırmanızı istirham ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım, bu itibarla bu teklifi getiren arkadaşlarımız gibi, fakat bu tekliften daha geniş düşünen arkadaşlarımızın çıkmasını ve tamamen Harelar Kanununun 9 numaralı tarifesinden 1, 2, 5 ve 6 sıra numaralı yani bu vatandaşlık muamelelerinin her türlü hareların tamamen kaldırılması ve buna mütenazır olarak bu kanunun ilgilendirdiği Türk vatandaşlık Kanununun vatandaşlığa muhtelif kabul şekilleri - ki ikisi burada dâhil değildir - terk ve ilhak ile veya telsik yani Hükümet kararı ile iktisabedilmek suretiyle vatandaşlığa kabul şekilleri ile siyasi andlaşmalarla ve meselâ Lozan Sulh Muahedesine ek protokollerle bize iltihak eden veya infikâk eden yerlerde eski Türk tebasının hakkı hıyarını istimal etmesine müsaade eden andlaşma hükümleri ve nihayet Hükümetimizin muvafakati ile evvelce ecebi tabiiyetine geçip de yine kendi arzusu ve Hükümetimizin 1312 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi dışında muvafakatiyle bize rücu ederek yine Türk tabiiyetimize avdet hakkındaki vatandaşlık muameleleri yani bütün tabiiyetimizi iktisap ve bize rücu şekillerinin heyeti mecmuasını içine alan daha doğ-

rusu vatandaşlığa kabulün bir, iki şekline munhasır değil, heyeti umumiyesini içine alacak ve Türk vatandaşlığı Kanunu, İskân Kanunu ve İskân Muafiyeti Nizamnamesinin hükümleriyle ayarlanmış olan bir Harelar Kanunu ve Nizamnamesi yapılmasını temenni ederim.

Teşekkürlerimi yine arz edeyim, çünkü Edirne vilâyetinde ve komşusu başka vilâyetlerde külli-yetli miktarda raslanan Türk soylu mülteci vesair yeni vatandaşlar bendenize çok sızlandılar; bu hususta çok notlar aldım ve B. M. Meclisinde teşebbüste bulunmaya karar vermiştim. Muhterem 3 mebus arkadaşım benden evvel hareket etmiş bulunuyorlar, kendilerini tebrik ederim; İnşallah daha geniş bir teklifte bulunurlar, temenni ettiğim şekilde bu kürsüye getirirler, Türk vatandaşlığının parasız ve ferahlıkla kabul edilen şerefli mahiyeti böylece ebediyen devam eder gider.

REİS — Rükneddin Nasuhioğlu.

RÜKNEDDİN NASUHIOĞLU (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım; bu mevzu hakkında bendenizin bu ikinci teklifi kanunimdir. Bundan iki sene evvel yapılan teklifi kanuni bâzi şartlara bağlı olduğu için göçmenlerin bir kısmı bundan hariç kalmıştı. Bu itibarla bu yeni kanun teklifimi yapmış bulunuyorum.

Şimdi Trakya'da vaktiyle mülteci olarak gelenler bulunmaktadır. Bunlar buraya geleli seneler olmuş, evlenmişler, çocuk çocuk sahibi olmuşlardır. Fakat hare dolayısıyla hâlâ tabiiyete girememiş olduklarından bunlar daima hudut harici edilmek tehlikesi karşısında bulunuyorlar. Ve yine bunun içindir ki, bunlar bâzi nimetlerden de mahrum kalıyorlar. Bu sebeplerdir ki; bu kanun teklifimi yapmış bulunuyorum. Arkadaşlarım da bana iltihak ettiler, bu suretle bu kanunu getirdik. Tamamen hayırlı bir iştir, esas prensiplere de aykırı değildir. Bu itibarla bu kanunun bir an evvel kabulünü ve meriyete konulmasını bilhassa rica ederim.

REİS — Sadettin Yalım.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Çok muhterem arkadaşlarım; hakikaten çok ehemmiyetli olan bu mevzuun müzakere edilerek bir an evvel Meclisten çıkarılmasında büyük isabet vardır. Her gün yüzlerce vatandaşlarla karşılaşılıyor; muameleye koydukları evraklarını bekliyorlar. Ben, ilerde de zikredecektim, fakat yeri gelmişken şunu arz etmek istiyorum: artık bu vatan-

daşların mahallî idare heyetlerinden yoksul olduklarına dair vesika almak mecburiyetlerini ortadan kaldırmak lâzım geliyor. Esasen vesika almak mecburiyetlerini ortadan kaldırmak lâzım geliyor. Esasen yurdumuza gelen bu göçmen vatandaşlar, hepimizin arzusu ile gelmektedirler. Bunlardan 800 lira gibi bir para almak onlar için bir külfet olacaktır. Riyasete bir de takrir veriyorum. Yoksul olduklarına dair ilmühâber almalarını mecbur tutmayalım. Bu muafiyetin kabulü yerinde olacaktır.

REİS — Bütçe Encümeni.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım; kanun teklifi ile istihdaf edilen maksat izah edilmiştir.

Malûmuâlileridir ki, Türkiye'ye göçmen sıfatıyla gelen ırkdaşlarımız esasen Harclar Kanununun muafiyetinden istifade ediyorlardı. Yalnız bunlar arasında iltica veya pasaport almak suretiyle gelmiş ırkdaşlarımız vardır ki, bunlar, vatandaşlığa kabulden sonra nüfusa müracaat yapmamış oldukları için, nüfus kütüklerine kayıtlarını temin zımında Harclar Kanununun emrettiği harcı ödemek mevkiinde bulunuyorlardı. Yapılan tadil ile bu madde değiştirilmiş bulunmaktadır. Bunları şu (D) bendi alâkalandırır :

(Türk soylulardan pasaport, seyahat vesikasıyla veya mülteci olarak Türkiye'ye gelip de vatandaşlık talebinde bulunanlardan yoksul oldukları mahallî idare heyeti kararıyla sabit olanlar). Bundan sonra gelecek olup da bir yerden pasaport alıp Türkiye'ye gelerek Türk tâbiyetini iktisabetmek istiyebilecekler için, eğer bunlar yoksul iseler, harclar esasen alınmıyacak, eğer yoksul değilseler harclar alınacaktır. Türkiye'de mevcudolanlar için ise külli bir tasfiyeye gidilmiş bulunmaktadır. Filhakika Muvakkat maddede şöyle ifade ediliyor : (Bu kanunun neşri tarihine kadar 97 nci maddenin (d) bendinde yazılı şartları haiz oldukları halde çeşitli sebeplerden vatandaşlığa kabulleri için müracaat etmemiş olanlar ile, vatandaşlık talebinde bulunup da harcların tamamını veya bir kısmını ödeyememiş durumundaki şahıslardan ve aileleri efradından hare alınmaz.) Halen bu vaziyette bulunan göçmen vatandaşlar hiçbir harca tâbi olmaksızın nüfusa kayıtlarını yaptırabileceklerdir. Keyfiyet bundan ibarettir, maksat da temin

edilmiş bulunuyor. Kanunun aynen kabulü yüksek kararlarınıza bağlı bulunuyor efendim.

REİS — Başka söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

5887 sayılı Harclar Kanununun 6955 sayılı Kanunla muaddel 97 nci maddesinin tadili ve bu kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5887 sayılı Harclar Kanununun 6955 sayılı Kanunla muaddel 97 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 97. — Aşağıda yazılı şahıslar ve aileleri efradı haredan muafıtır.

I - a) Göçmenler;

b) Göçmenliği kabul edilen mülteciler,

c) Serbest göçmenler,

d) Türk soylulardan pasaport, seyahat vesikasıyla veya mülteci olarak Türkiye'ye gelip de vatandaşlık talebinde bulunanlardan yoksul oldukları mahallî İdare Heyeti kararıyla sabit olanlar.

II - Vatandaşlık Kanunu hükümlerine göre fevkalâde olarak vatandaşlığa alınacaklardan İcra Vekilleri Heyeti kararıyla haresiz alınması tensibedilenler.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Bir takrir var okutuyorum.

Yüksek Riyasete

97 nci maddenin (D) fıkrasındaki «Vatandaşlık talebinde bulunanlardan yoksul oldukları mahalli idare heyeti kararıyla sabit olanlar» kaydının çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kocaeli
S. Yalım

REİS — Takrir hakkında söz isteyen var mı? Buyurun Encümen...

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEZAT BİLGİN (İzmir) — Efendim, burada bahis mevzuu olan eşhas son derecede az miktardadır. Türkiye'ye bir pasaport ile gelmiş ve Türk vatandaşlığına kabul edilmesi için müracaat etmiştir. Bu gibi şahısların vaktü hali yerinde olanlar bahismevzuudur. Yani kendisi için Türk vatandaşlığı şeref ve hukukunu ihraz etmek mukabilinde ödiyeceği miktar onun için asla bir külfet teşkil etmeyecektir. Hare bunlardan alınacaktır.

Dışardan, memleketini mecburen terkedip emval ve emlakini bırakarak Türkiye'ye iltica etmiş kimselerin ise vaktü hali müsaidolmıyacağı için bu gibilerin vatandaşlığa kabulünden sonra bir hare alınmıyacaktır.

Ancak ödeme kudretinde olan kimseler varsa - ki, bunlar da nâdirdir - onlara ait bir hükümdür. Bu da Hazineye bir gelir temin etmek şeklinde değil diğer memleketlerin kanunlarında da mevcudolan bir prensibin umumi olarak tabikidir. Yoksa Hazineye bir gelir mevzuubahis değildir. Adedleri pek mahduttur.

Şimdi Sadettin Bey arkadaşımız, «yoksul olsun veya olmasın, bu hare alınmasın.» diyor. Bu, prensip itibariyle makbul bir teklif değildir. Takdirlerinize arz ederim.

REİS — Buyurun Sadettin Bey.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar, zaten Bütçe Kmoisyonu ile aramızda büyük bir fark yoktur; Sayın Sözcü Behzat Bilgin arkadaşımızın söylediğine göre bu gibi kimseler çok ender bir azınlıktır. Benim teklifim şudur: Gelen ve gelecek mülteciler, göçmenler günlerce, aylarca ilgili dairelerde büyük külfete gireceklerdir. İstirhamım; idare heyetlerinden yoksul olduğuna dair fakrühâl kâğıdı almak mecburiyetini koymak suretiyle bu formalitenin lüzumundan fazla vatandaşları meşgul edeceğinden, fakrühâl kâğıdı istenmemesi suretiyle teklifin kabulünü murterem arkadaşlarımdan tekrar rica ederim.

REİS — Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Efendim, bendeniz de muhterem Sadettin Yalım arkadaşımızı desteklemek kararı ile buraya geldim. Sebepi de şudur :

İskân Kanununun ikinci fasıl 9 ncu maddesinde göçebeler ve gezginci çingenelere her türlü muafiyet bahsedilmişken, ilk defa bu vatana ayak basıp ta türlü sebepler ve zaruretlerle ki muvakkat madde çeşitli sebep ve zaruretlerle demek suretiyle Bütçe Encümeni, tadil edilen 97 nci maddeden daha geniş düşünmüş bulunuyor. Çeşitli sebep ve zaruretlerle bunu veremiyen insanlar acaba İskân Kanununun ikinci faslındaki insanlardan daha mı az âtifete lâ-yıktırlar? Bunu takdirinize arz ederim.

Evet iskân nakillerinde göçebeler, gezginci çingeneler yurt içinde her türlü muafiyete göç-

menler gibi mazhar oluyorlar da İskân Kanununda bunu kabul eden vâzı kanun, yine aynı kanundaki süjelerden olan ve çeşitli sebeplerle vatandaşlığa ait harçları veremiyen mülteci veya pasaportlu veya seyahat vesikalı olarak gelmiş kimseler için böyle şartlara bağlı muafiyeti ister mi? Elbette istemez. Bu itibarla Bütçe Encümeninin teklifinden ziyade muhterem Sadettin Yalım'ın teklifi mevcut İskân Kanununun muhteva ve ruhuna ve âtifet hissimize daha uygundur efendim.

REİS — Encümen.

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, Asım Eren arkadaşımızın bahsettikleri göçebeler ve çingenelerle bu kanun teklifinin hiçbir alâkası yok. Esasen onlar Türk vatandaşlarıdır. Burada bahis mevzuu olan Türk vatandaşı olmayıp ecnebi tâbiyetinde bulunanlardan Türkiye'ye meselâ turist olarak veya gezmek için gelmiş hali vakti yerinde kimselerdir. Bunlar, tüccardır, şudur, budur. Türkiye'ye gelmiş ve Türk vatandaşı olmak istiyor, bu şerefi iktisabetmek istiyor. 800 lira hare verecek. Bunlar mahdut kimseler ve servetleriyle beraber gelen insanlardır. Durumları itibariyle bu harcı seve seve verir. Bu, hissi bir mesele değildir, bizim üzerinde duracağımız kimseler Türkiye'ye yoksul olarak geliyor. Bir yerde zulme uğramış kaçıyor ve geliyor. Demek kudreti yoktur, ondan bir şey alınmayacaktır. Binaenaleyh bu meselemin üzerinde durulmaması ve teklifimizin aynen kabulünü rica ederim. Maamafih takdir yine Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Buyurun Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Muhterem arkadaşlar, huzurunuzu tasdi ettiğim için özür dilirim. Bunların dört kanun ile alâkası vardır, daha evvelce de arz etmiştim. Esasen İskân Kanununda (Muafiyete) mütedair olan beşinci fasıl vardır. Muafiyetler sadece resim ve vergilere taallük etmez. Gümrük muafiyeti, tapu muafiyeti, askerlik muafiyeti vardır.

İskân Kanunu şu dört mevzuu içine almıştır: Mültecileri, göçmenleri, memleket içinde nakil ve katî iskânları gereken gezginci çingeneleri ve göçebelerle aşiretleri.. İşte bugünkü teklif, İskân Kanununu bu bakımdan ilgilendirir. Harçlar Kanununu ise ancak bu kanu-

nun emrettiği resimleri, ve sair muafiyetleri Devletin diğer hare nev'ileri arasında zıkr ve tasnif ve tesbit etmekle mükellef özel bir kanundur. Ana kanun iskân Kanunu olduğuna ve bütün muafiyetler orada gösterilmiş ve İskân Muafiyetleri Nizamnamesi ile de gayet güzel şekilde tavsif buyurulduğuna göre, bunun da İskân Kanununun ruhuna uygun olması lâzımdır. Kanunlar biribirleriyle hem ayâr olmazsa vâzı kanun kendi halkı nezdinde şüphe ile karşılanır. Behzat Bilgin arkadaşımızın buyurdukları gibi «Bununla hiç alâkası yoktur» demek doğru olmaz, telifen yapmak mecburiyetindeyiz. Harelar Kanununun ikinci faslının dokuzuncu maddesinde, yurt içindeki nakilleri dolayısıyla gezginci çingenelere ve göçebelere dahi bu muafiyet hakkını tanıırken, vatan, daha yeni gelen Türk soylu insanlara niçin bu hakkı vermeyelim diyorum ben. Elbette vatandaşlığa yeni girenlerin ki daha çok haklıdır. Bunu arz etmek istiyorum efendim.

REİS — Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Efendim, bu kanunun İskân Kanunu ile olan irtibatı Asım Eren arkadaşımızın buyurduğu gibi aşıkârdır. Yalnız İskân Kanunu ve onun bugün cari olan hükümlerinin bu kanun vesilesiyle bizi ilzam etmemesi icabeder. Çünkü bugün yürürlükte bulunan İskân Kanunu artık ömrünü tamamlamış bir kanundur. Bu kanun yeni seçtiğiniz Muvakkat Encümeninde bugünden itibaren ele alınmış ve müzakeresine başlanılmıştır. Binaenaleyh bu teklif edilen kanunun İskân Kanununa taarruz eden yerleri mevcutsa Asım Bey arkadaşımız komisyona teşrif ederler ve bu kanunun yeni kanuna taarruz eden yerlerini gösterirler ve yeni yapılacak kanunda bu teklifleri nazarı itibare alınır. Binaenaleyh bu kanunun İskân Kanununa taarruz ediyor diye geri bırakılması doğru değildir, olduğu gibi kabul edilmesi daha muvafık olacaktır. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Zeki Erataman

ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Muhterem arkadaşlar; arkadaşlarımızın hazırlamış oldukları kanun tekliflerini bilhassa Trakya bölgesinin bir mebusu olarak isabetli ve yerinde bulurum, Çünkü Trakya, göçmen hareketlerinin çok bulunduğu bir bölgedir. Biz daima bu 800 lirayı vermemekten mütevellit nüfus tezkeresi alamıyan

yüzlerce müracaatla karşıkarsıya bulunuyoruz. Binaenaleyh bu gelen kanun hem bu sekiz yüz lirayı veremiyenlerin nüfus tezkerelerini almalarını sağlayacak, hem de bundan sonra gelecekler böyle 800 lira gibi bir para vermek lüzumu kalmadan vatandaşlığımıza girebileceklerdir.

Yalnız noksan olan taraf şudur: Bir göçmen, vatandaşlığa kabulünü istedikten ve Heyeti Vekile kararı ile vatandaşlığa kabul edildikten sonra bunlar nüfus kâğıdı almaya mecbur tutulmaktadırlar. Bu vatandaşlığa alınma kararında bunların nüfus tezkeresi alma mecburiyeti konulmamıştır. Şimdi 800 liradan muaf tutulacaklar. Fakat bunlar yine nüfus tezkeresi almadan başıboş gezecek.

Nüfus tezkeresini almadı. Ne olacak? Nüfus tezkeresini almadan başıboş gezecek. Her türlü kayıt ve murakabeden azade bulunacak. Onun için...

SEZAI AKDAĞ (Manisa) — Askere gitmiyecek.

ZEKİ ERATAMAN (Devamla) — Evet, vatandaşlığın icabettirdiği birçok hususları yapmıyacak, Çünkü, nüfusu yoktur.

Binaenaleyh, bu kanunla ilgili olmamakla beraber, Heyeti Vekilenin kabulünü mütaakip nüfus tezkeresi almaları mecburidir tarzında âmîr bir hükmün bulunması şarttır.

Bir de Sadettin Yalım arkadaşımız, gelen vatandaşları birtakım kategoriye ayırıyor. Göçmen, serbest göçmen ve mülteci gibi... Topyekûn 800 liralık muafiyeti kabul edip, nüfusa kolaylıkla kayıtlarını yaptırmalarını teklif ediyor. Hakikaten bu maddenin (d) fıkrasındaki «Türk soylulardan pasaport, seyahat vesikasıyla veya mülteci olarak Türkiye'ye gelip de vatandaşlık talebinde bulunanlardan yoksul oldukları mahallî idare heyeti kararıyla sabit olanlar» ibaresine hiç lüzum yoktur. Arkadaşımın bu hususta verdiği takrire iştirak ederim. Bu kanun teklifinin de kabulü yerinde olur. Bizim mıntakamıza gelen göçmenleri de ferahlandırmış oluruz.

REİS — Takriri tekrar okutuyorum :

(Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın takriri tekrar okundu.)

REİS — Encümen iştirak ediyor mu?

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Hayır.

REİS — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almayanlar... Nazarı dikkate alınmıştır. Encümen filhal iştirak ediyor mu?

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Şu halde (D) fıkrasında metin şöyle olacaktır. «Pasaport veya seyahat vesikasıyla veya mülteci olarak Türkiye'ye gelip de vatandaşlık talebinde bulunanlar...» Sonraki hüküm böylece maddeden çıkmış olur. (Tamam sesleri, teşekkür ederiz sesleri)

REİS — Bu şekilde maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşri tarihine kadar 97 nci maddenin (d) bendinde yazılı şartları haiz oldukları halde çeşitli sebeplerden vatandaşlığa kabulleri için müracaat etmemiş olanlar ile, vatandaşlık talebinde bulunup da harelarin tamamını veya bir kısmını ödiyememiş durumdaki şahıslardan ve aileleri efradından hare alınmaz.

REİS — Muvakkat madde hakkında söz isteyen var mı?

ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Muhterem arkadaşlar, bu muvakkat madde benzenize fazla gibi geliyor. Yukardaki madde bunu tashih edip kaldırdıktan sonra artık muvakkat maddeye lüzum olmadığı kanaatindeyim. Hukukçu arkadaşlar lütfen bunu teşrih buyursunlar.

REİS — Asım Eren.

ASIM EREN (Niğde) — Efendim, ben bu maddenin lehindeyim. Çünkü bu madde ile bundan evvel neşredilmiş olan 6955 sayı ve 26 Nisan 1957 tarihli müaddel maddedeki muafiyet, bu teklifle o tarihten bugüne kadar olan müddet için temdid edilmiş bulunacaktır. Biz bu kanunun neşredildiği tarihe kadar olan verilmiş veya verilmemiş her türlü borçları kaldırmak için bu tek-

lifi desteklemiş bulunuyoruz. Yani bu arada borçlu vatandaşların bir kısmını sızıltılara mâruz bırakmamak gerekir. Zira bundan evvel tadilen kabul edilmiş olan muafiyet ancak bu kanunun neşri tarihine kadar muteber olur. Ödenmesi bugüne kadar 34 ay gecikmiş olan muafiyetin büsbütün askıda kalmaması için de bu maddenin derhal kabulü lâzımdır.

İkinciisi, demin kabul buyurduğunuz 97 nci maddedeki tadil ile o madde, bu muvakkat madde ile, birbirleriyle ayarlanmış olacaktır. Zira dikkat buyurursanız muhterem encümenin buraya getirdiği muvakkat maddede bir (yoksulluk) kaydı yoktur. Bu itibarla evvelce, birbirine zıt olarak gelen 97 nci madde ile muvakkat madde, buradan telif edilmiş olarak çıkmış olacaktır. Kabulünü istirham ederim.

RÜKNEDDİN NASUHIOĞLU (Edirne) — Efendim, Asım Eren arkadaşımızın hakkı vardır, bilhassa tadilden sonra açıkta kalan birtakım insanlar vardır ki, onların vaziyetini kurtarmak için bu muvakkat maddeye sarahaten ihtiyaç vardır.

REİS — Başka mütalâa yoktur. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun teklifinin birinci müzakeresi bitmiştir.

23 . XII . 1959 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet veniyorum.

Kapanma saati : 16,20

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — Adana Mebusu Saim Karaömerlioğlu'nun, Çukurova'nın Karataş kazasında Ziraat Bankası Şubesinin ne zaman açılacağına dair sualine Devlet Vekili İzzet Akçal'ın tahriri cevabı (7/598)

TEL

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine
Ankara

Aşağıdaki sorunun Başvekil tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini arz ederim.

Adana Mebusu
Saim Karaömerlioğlu

Soru

Çukurova'nın en zengin bölgesinde 72 köyün kırk bin nüfuslu bulunan Karataş ilçesinde Ziraat Bankasının açılması için vatandaş daha ne zamana kadar bekleyecektir.

T. C.

Devlet Vekâleti 22 . XII . 1959
Hususi Kalem Müdürlüğü
Sayı : 1850

T. B. M. M. Yüksek Riyasetine

18 . XI . 1959 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü
7/598 - 3560 - 15365 sayılı yazıları karşılığıdır.

Çukurova'nın Karataş kazasında Ziraat Bankası şubesinin ne zaman açılacağına dair, Adana Mebusu Saim Karaömerlioğlu tarafından verilen tahriri sual tahririnin cevabı aşağıdadır :

T. C. Ziraat Bankası Umum Müdürlüğünden alınan bilgiye göre; Karataş kazasında bir ajans açılması hususunun incelenmekte olduğu anlaşılmıştır. Bu tetkikat sonunda gerekli karar alınacaktır.

Arz ederim.

Devlet Vekili
İzzet Akçal

2. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, 21 . IX . 1959 tarihinde Cizre'nin Silip Dağında vukubulan katil hâdisesi dolayısıyla yapılan tahkikat safahatına dair sualine Adliye Vekili Esat Budakoğlu'nun tahriri cevabı (7/616)

5 . XI . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Adliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Mardin Milletvekili
Mehmet Ali Arıkan

Soru :

21 . IX . 1959 tarihinde Cizre'nin Harbul köyünden olup, meçhul şahıslar tarafından Silip dağında diri diri yakılan Ceceoğlu Yusuf Solos ile Davutoğlu Şemmas Güneş'in, katline aynı gün muttali olduğu halde, C. Müddeiumumisinin hâdiseye ancak beş gün sonra el koymasının sebebi nedir? C. Müddeiumumisinin hâdiseye mahalline gitmediği doğru mudur? Adı geçen C. Müddeiumumisi, Cizre'den nereye kadar, hangi vasıtalarla gitmiş ve kemik kalan cesetleri nereye getirip, nasıl bir tahkikat icra eylemiştir? Bu kabil ilgili memurların hâdiseye mahalline süratle gidebilmelerini temin ve meselâ emirlerine birer jeep arabası verilmesi hususunda vekâletçe ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

T. C.

Dahiliye Vekâleti 19.XII.1959
Ceza İş. U. Müdürlüğü
Sayı : 38705

Özü : Mardin Mebusu
Mehmet Ali Arıkan'ın
tahriri sual tahriri Hk.

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

23 . XI . 1959 tarihli ve Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 7/616 - 3716 - 16528 sayılı yazıları karşılığıdır.

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan tarafından verilen ve 21 . IX . 1959 tarihinde Cizre'nin Herbil köyünden olup meçhul şahıslar tarafından Silip dağında diri diri yakılan Ceceoğlu Yusuf Solaz ile Davutoğlu Şemmas Güneş'in katline aynı gün muttali olan C. Müddeiumumisinin hâdiseye ancak beş gün sonra el koyması sebebinin, C. Müddeiumumisinin vaka mahalline gitmediğinin doğru olup olmadığının, Cizre'den nereye kadar hangi vasıta ile gitmiş ve kemik

halinde kalan cesetleri nereye getirip nasıl bir tahkikat iera eylemiş olduğunun ve bu kabîl hadiselerin vukuunda ilgili memurların hâdise mahalline süratle gidebilmelerini temin için emirlerine bir jeep arabası verilmesi hususunda ne gibi tedbirler düşünülmekte olduğunun cevaplandırılmasına mütedair olan tahriri sual tahriri üzerine mesele mahiyetinin tetkikinde;

Şemmas Güneş ve Yusuf Balaz'ın 19.IX.1959 günü bitim toplamak üzere dağa gittikleri, akşam avdet etmemeleri sebebiyle âkibetlerinden endişe eden akrabalarının kendilerini araştırmaya başladıkları, bu araştırmalar esnasında 21 . IX . 1959 günü dağda bâzi kemikler görülerek, Şemmas ve Yusuf'un dağda yakılmak suretiyle öldürüldükleri ve bulunan kemiklerin bunlara aidolduğu tahmin edilip keyfiyetin jandarma kumandanlığına ve jandarma kumandanlığına da aynı gün Cizre C. Müddeiumumiliğine ihbar olunduğu, diğer taraftan Mansuri köyünden de bir boğulma hâdisesi vukubulmuş olduğu yine aynı gün C. Müddeiumumiliğine ihbar edilmiş olduğundan C. Müddeiumumisinin 21 . IX . 1959 günü önce Mansuri köyüne giderek boğulma hâdisesinin tahkikatını yaptıktan sonra 22 . IX . 1959 günü Şemmas Güneş ve Yusuf Solaz'ın öldürülmesi hâdisesini tahkik etmek üzere vasita aradığı, o gün vasita teminine muvaffak olamadığı, 23 . IX . 1959 günü refakatine Hükümet Tabibi ile zabıt kâtibini alarak temin ettiği bir kamyonla yola çıkarak saat 14.45 te Silopi nahiyesine ve bir saat sonra Karayollarından temin ettiği bir pikap ile Beslin köyüne bir saat mesafedeki Merdiven mevkiine ve buradan sonraki mesafeyi de hayvan sırtında kat'ederek saat 18 de Beslin köyüne vâsıl olduğu, geceyi orada geçirerek 24 . IX . 1959 günü sabahı ceset bakıyeleri olan kemikleri jandarma marifetiyle bu köye celbettirdiği, kemikler üzerine Hükümet Tabibi tarafından yapılan muayenede kemikler yanmış ve dağılmış olduklarından bunların tetkiki ile ölüm sebebinin tâyinine imkân görülemediğinin bildirildiği ancak iki cesede aid olduklarının tahmin olunduğu, yapılan tahkikatta dinlenen şahitlerin ifadelerine göre adları geçenlerin düşmanları bulunmadığı, bu itibarla hâdisenin sebebi ve suç failleri hakkında hiçbir tahmin ve iddia ileri sürülemediği anlaşılmış ve C. Müddeiumumisi suç faillerinin

tesbitine çalışılmasını 29 . IX . 1959 tarihli bir müzekkere ile jandarma kumandanlığından talebetmiştir. Tahkikata halen devam olunmaktadır.

C. Müddeiumumisinin hâdiseye ittıla kesbetdiği tarihten beş gün sonra el koyduğuna dair olan iddia vârit bulunmamaktadır. Vaka mahalline hareketteki gecikme yalnız iki günden ibarettir.

Bununla beraber aynı gün iki hâdiseye ihbar edildiğine göre C. Müddeiumumisinin bunlardan birine ait tahkikatın ierasını Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 155 ve 158. maddelerine tevfikan sulh hâkimine havale etmesi gerekirken böyle yapmıyarak önce hâdiselerden birini tahkik edip bu sebeple diğer hâdisesinin tahkikinde gecikmeye yer vermesi ve vaka mahalline kadar gitmiyerek cesetlere ait kemikleri Beslin köyüne getirtip muayenelerini orada yaptırması doğru görülmemiş ve Cizre C. Müddeiumumisi hakkında Hâkimler Kanununa göre muamele ifasına mübaşeret olunmuştur.

Bütün C. müddeiumumiliklerine birer vasıta tahsisi bugünkü bütçe imkânları dâhilinde mümkün bulunmamaktadır.

Keyfiyetin sual tahririni veren Merdin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'a tebliğine müsaadelelerini saygılarımla arz ederim.

Adliye Vekili
E. Budakoğlu

3. — *Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Kızıltepe'de Hazineye aidolup esnafa kiralanmış olan arazinin bu şahıslar tarafından köylüye fâhiş bedelle icara verildiğinin doğru olup olmadığına dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/624)*

12.XI.1959

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Maliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Mardin Mebusu
Mehmet Ali Arıkan

Kızıltepe'de Hazineye ait toprakların, eskici, tenekeci, istidacı, nalbant, manifaturacı gibi çiftçilikle iştilal etmiyen esnafa kiralandığı ve bu gibi kimselerin de bahis konusu araziye köylüye fâ-

hiş bedelle icara verdikleri doğru mudur? Doğru ise, köylünün mağduriyetini mucibolan bu durumun izalesi hususunda vekâletçe ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

T. C.

Maliye Vekâleti

21. XII. 1959

Millî Emlâk U. Müdürlüğü

Sayı : 3100 - 322/24912

Özü : Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın tahriri sual takriri H.

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Umumi Kâtiplik Kanunlar Müdürlüğü :

C : 23 . XI . 1959 gün ve 7624 - 3749/16673

sayılı yazıya :

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Kızıltepe'de, çiftçilik ile meşgul olmyanlara Hazine topraklarının kiraya verilmiş olup olmadığı ve böyle bir muamele yapılmış ise izalesi hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğü hakkındaki tahriri sual takririnin cevabı ilişiktir.

Keyfiyeti saygılarımla arz ederim.

Maliye Vekili

H. Polatkan

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın Kızıltepe'de çiftçilik ile meşgul olmyanlara Hazine topraklarının kiraya verilip verilmemesi hakkındaki tahriri sual takririnin cevabı.

Hazinenin mülkiyetinde bulunan kültür toprakları, 4753 sayılı Kanunun 64 ncu maddesi hükmüne tevfiikan, topraksız veya az topraklı çiftçilere tevzi edilmek üzere, İmar ve İskân Vekâletinin emrinde bulunmaktadır.

Maliye vekâleti teşkilâtının vazifesi, tevzi edilmeye kadar, bu toprakları kiraya vermek veya fuzuli şagillerinden ecrimisil aramaktır.

Haddizatında, çiftçilik ile meşgul olmyan veya toprağı bulunan kimselere artırma suretiyle toprak kiralınmasını meneden kanuni bir hüküm yoktur. Fakat vekâletimiz, çiftçiyi topraklandırma hakkındaki 4753 sayılı Kanunun maksat ve gayesini düşünerek ve 2490 sayılı Kanunun 46 nci maddesinin son fıkrası hükmünün verdiği salâhiyete dayanarak, kültür arazisini artırma yoluyla kiraya arz yerine hiç toprağı olmyan veya kâfi derecede arazisi bu-

lanmayan muhtaç çiftçilere pazarlıkla kiralamayı prensip itibariyle kabul etmiştir.

Bu mevzuda riayet edilecek esaslar hakkında, vilâyetlere mütaaddit umumi tebliğler yapılmıştır.

Bu esaslara göre, Hazine toprakları, artırmaya çıkarılmamakta ve esas itibariyle bulunduğu köyde mukim olan, çiftçilik ile işgal eden ve topraksız, yahut az topraklı köylülere pazarlıkla kiraya verilmektedir.

Tahriri sual takriri tarihinden evvel, Kızıltepe'de, Hazine topraklarının kiralınması mevzuunda umumi tebliğlerimize muhalif muameleler yapıldığı vekâletimize ihbar olunduğundan, üzerinde ehemmiyetle durulmuş ve mahalline bir maliye müfettişi izam olunmuştur.

Maliye müfettişinin raporuna göre, alâkalı memurların kiralama muamelelerinde suiistimalleri bulunmadığı, fakat formailte bakımından hatalı bâzı muamelelerin cereyan ettiği, kasabada oturan, çiftçi olmaktan ziyade esnaflık yapan bâzı kimselerin, köyde oturduğuna, çiftçi ve toprağı muhtaç bulunduğuna dair köy muhtarlıklarından aldıkları ilmühaberlere istinaden kendilerine 68 - 100 dönüm civarında toprak kiralandığı, vilâyetin verdiği malûmata göre de muhtelif köylerde 310 aileye toprak kiralandığı, bunlardan 9 şahsın sanatkâr oldukları 19 şahsın da çiftçi olmakla beraber kazada mukim buldukları, diğerlerinin köylerde oturan ve toprağı olmyan çiftçilerden ibaret bulunduğu anlaşılmıştır.

Kiralanan toprakların başkalarına devrolunduğu tesbit edilememiştir.

6570 sayılı Kanun gayrimusakkaf emvali şumulüne almamıştır. Bu sebeple Hazine toprakları kira bakımından 2490 sayılı Kanun hükümleriyle, hususi hukuk kaidelerine tâbidir. Hazine ile kiracısı arasında bir ihtilâf tahaddüsü halinde, adliye mahkemesine müracaatle kira akdinin feshi için dâva ikamesi lâzımdır.

Yukarda da temas olunduğu gibi çiftçi olmyanlara kira ile toprak verilmesi kanuna mugayir olmayıp vekâletimize tayin olunan prensiplere muhaliftir. Bu bakımdan bir dâva tahaddüsü halinde nasıl hükme bağlanacağı katiyetle ifade edilemez.

Diğer taraftan bu topraklar birer sene müddetle kiraya verildiğinden, açılacak dâvaların

lehte hükme başlanacağı kabul edilse dahi, bundan ameli bir fayda hâsıl olmayacaktır.

Bu sebeple, kira müddetleri sona eren toprakların, munhasıran umumî tebliğlerimizde tâyin olunan şartları haiz olanlara kiraya verilmesi vilâyete tebliğ edilmiştir.

4. — *Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Şırnak kazasında inşa edilmekte olan hükümet konağı ve memur evlerinin bir an önce bitirilmesi hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahriri cevabı (7/691)*

27 . XI . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıda yazılı sorumun Maliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Mardin Mebusu
Mehmet Ali Arıkan

Soru :

Şırnak ilçesinde inşa edilmekte olan hükümet konağı ve memur evleri, hangi sene ihale olunmuş inşaat ne zaman başlamış ve halen ne safhadadır? Bu binaların bir an önce bitirilmesi hususunda vekâletçe ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

T. C.

Maliye Vekâleti

21 . XII . 1959

Millî E. U. Müdürlüğü

Şube 1 Md.

Sayı : 3132 - 322/24914

ÖZÜ : Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın sual tahriri Hk.

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Umumî Kâtiplik, Kanunlar Müdürlüğü :

C : 4 . XII . 1959 gün ve 7/691 - 3879/17057

sayılı yazıya :

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın tahriri sual tahririnde, Şırnak Hükümet Konağı ve memur evlerinin ihale edildikleri yıl ile inşaata başlandığı tarih ve halen ne safhada bulunduğu, ikmalî için ne gibi tedbirler düşünüldüğü sorulmaktadır.

Hükümet konakları ve memur evlerinin inşaatı, ihale ve kontrol muameleleri Nafia Vekâletince tedvir edilmekte olduğundan ve mevzu teknik hususiyetlere taallük ettiğinden, so-

runun müşarünileyh vekâletçe karşılanması icabetmektedir.

Keyfiyeti saygılarımla arz ederim.

Maliye Vekili
H. Polatkan

5. — *Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Gediz kazasına asaleten bir kaymakam tâyininin düşünülüp düşünülmeyeceğine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahriri cevabı (7/723)*

2 . XII . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Aşağıdaki sorumun Dahiliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Mardin Milletvekili
Mehmet Ali Arıkan

Jandarma Yarbayı İsmail Hakkı Yılmaz'ın, 13 . I . 1959 tarihinden beri Gediz ilçesi Kaymakam Vekilliğinde istihdam ettirilmesi doğru ve faydalı mıdır? Bu ilçeye asaleten bir kaymakam tâyini düşünülmekte midir?

T. C.

Dahiliye Vekâleti

20.XII.1959

Öz. İ.Ş. G. M.

1. Ş. M. Muamelât

Sayı : 511/14920/27813

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

9 . XII . 1959 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 7 - 723/3955 - 17243 sayılı yazınız karşılığıdır :

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın Gediz kazasına asil kaymakam tâyin edilmesine dair vermiş olduğu sual tahriri incelenmiştir.

Gediz Kaymakamı Abdullah İğneçiler, 4489 sayılı Kanunun ikinci maddesi gereğince, I.C.A. teknik yardımından faydalanılarak bilgi ve görgüsünü artırmak üzere bir yıl müddetle Amerika Birleşik Devletlerine gönderilmiştir. Ocak 1960 ayının ilk haftası içinde yurda dönmüş ve aslî vazifesi olan Gediz Kaymakamlığına başlamış olmaktadır.

Kaymakamın gaybubetinde jandarma yarbayı İsmail Hakkı Yılmaz kaymakamlığı vekâleten tedvir etmiştir. Vekâletçe mesaisinden memnun bulunmaktadır.

Saygı ile arz ederim.

Dahiliye Vekili
Namık Gedik

6. — Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi Reisinin Niğde D. P. İl Kongresine iştirak ettiğinin doğru olup olmadığına dair sualine Adliye Vekili Esat Budakoğlu'nun tahrirî cevabı (7/710)

4. VIII. 1958

T. B. M. Meclisi Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Adliye Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla rica ederim.

Niğde Mebusu
İsmail Güven

27 Ekim 1957 seçimlerinde D. P. Niğde Milletvekili adayı olarak Niğde çevresinde seçime giren ve halen kayseri Ağır Ceza Mahkemesi Reisi bulunan hâkim Cevdet Can'ın 31.VII.1958 tarihinde yapılan Niğde D. P. İl Kongresine Kayseri'den gelerek iştirak etmesini doğru buluyor musunuz? Değilsen bu suretle bilfiil politikaya karışan hâkim hakkında ne gibi bir muamele ifa edilmektedir. Sözlü olarak izah edilmesini rica ederim.

T. B. M. M.

Umumi Kâtipliği
Kanunlar Müdürlüğü
1785

7.XII.1959

Adliye Vekâletine

28 . XI . 1958 tarih ve 1785 sayılı yazınıza ektir :

Niğde Mebusu İsmail Güven'in, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi Reisinin, Niğde D. P. İl Kongresine iştirak ettiğinin doğru olup olmadığına dair şifahi suali, cevap günü olan 4.XII.1959 tarihli 10 neu İnikatta tahrir sahibi hazır bulunmadığından Dahilî Nizamnamenin 155 nci maddesinin 1 nci fıkrası gereğince, tahrirî cevap talebiyle verilmiş sayılmıştır.

Dahilî Nizamnamenin 152 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

T. B. M. M. Reisvekili

?

T. C.

Adliye Vekâlei
C. İ. U. Müdürlüğü
Sayı : 38706

19 Aralık 1959

Özü : Niğde Mebusu İsmail Güven'in sual tahriri hakkında.

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

7 . XII . 1959 tarih ve Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 7-710/1785-7035 sayılı yazıları karşılığıdır:

Niğde Mebusu İsmail Güven tarafından veriliş mumaileyhin cevap günü olan 4 . XII . 1959 tarihli 10 neu İnikatta hazır bulunmamasından dolayı Dahilî Nizamnamenin 155 nci maddesinin birinci fıkrasına tevfikân tahrirî cevap talebiyle verilmiş sayılan ve 27 . X . 1957 seçimlerinde D. P. Niğde Milletvekili adayı olarak Niğde çevresinde seçime giren ve halen Konya Ağır Ceza Mahkemesi Reisi bulunan Cevdet Can'ın 31 . VII.1958 tarihinde yapılan Niğde D. P. İl kongresine Kayseri'den gelerek iştirak etmesinin doğru bulunup bulunmadığının, doğru değilse bu suretle bilfiil politikaya karışan hâkim hakkında ne gibi bir muamele yapılmakta olduğunun cevaplandırılmasına dair olan tahrirleri üzerine mesele mahiyetinin tetkikinde:

Aslen Niğde vilâyetinin Bahçeli köyünden olup tahririn verildiği tarihte Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi Reisi bulunan Cevdet Can'ın 1958 yılı adli tatilinden istifade ederek babasını ziyaret maksadiyle Niğde'ye gittiği, bu tatil devresine tesadüf eden 31 . VII . 1958 günü Demokrat Parti Niğde İl Kongresi yapılacağı için arkadaşı olan Avukat Kudret Beyhan'ın rica ve ısrarı üzerine Sayın İmar Vekilini köylerine davet etmek maksadiyle kongrenin yapıldığı sinema binasına gittiği, fakat burada ancak kısa bir zaman kalıp kongreye iştiraki tazammun eden en küçük bir siyasi faaliyette bulunmadan binadan ayrıldığı yapılan tahkikat ile tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Bu vaziyete göre adı geçen Ağır Ceza Mahkemesi Reisinin sual tahririnde ileri sürüldüğü gibi Niğde'ye sırf kon-

greye iştirak etmek maksadiyle gelmesi ve kongreye bir delege gibi iştirak edip siyasi faaliyette bulunması vârit değil ise de, velev evelden tanıdığı İmar Vekilini köylerine davet etmek maksadiyle de olsa siyasi bir partinin kongresinin yapıldığı salona girip pek kısa bir müddet için dahi orada bulunmuş olması hâkimliğin gerektirdiği bitaraflıkla kabili telif görülmediğinden mümasil hallerin tekerrürüne meydan vermemesi hususu kendisine ehemmiyetle tebliğ edilmiştir.

Keyfiyetin sual tahririni veren Niğde Mebusu İsmail Güven'e tebliğine müsaade buyurulmasını saygılarımla arz ederim.

Adliye Vekili
E. Budakoğlu

7. — *Malatya Mebusu Kâmil Sürenkök'ün, Darende kazası Hükümet konağının ne zaman yapılacağına dair sualine Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın tahrirî cevabı (7/726)*

2 . XII . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Maliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Malatya Milletvekili
Kâmil Sürenkök

Malatya ili Darende ilçesi Hükümet konağı, 1957 yılında tamamen yanmıştır. Bütün Devlet dairelerini içine alan bu bina yandıktan sonra, dairelerin ayrı ayrı yerlerde bulunmasından dolayı vatandaş iş takibinde zaman kaybetmekte ve müşkülât çekmektedir.

Bu kazada bir Hükümet konağının ne zaman yapılacağı ve programa alınıp alınmadığının bildirilmesi?

T. C.

Maliye Vekâleti

21 . XII . 1959

Millî E. G. Müdürlüğü

Şube : 1 Md.

Sayı : 3100 - 322/24313

Özü : Malatya Mebusu Kâmil Sürenkök'ün sual tahriri Hk.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Umumî Kâtiplik, Kanunlar Müdürlüğü :

C. : 11 . XII . 1959 gün ve 7-726/3958-17246

sayılı yazıya.

Malatya Mebusu Kâmil Sürenkök'ün, Darende kazasında ne zaman hükümet konağı yapılacağı hakkındaki tahrirî sual tahririnin cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Keyfiyeti saygılarımla arz ederim.

Maliye Vekili
H. Polatkan

Malatya Mebusu Kâmil Sürenkök'ün Darende'de ne zaman hükümet konağı yapılacağı hakkındaki tahrirî sual tahririnin cevabı

Resmî dairelerin çeşitli âmme hizmetlerini bir arada ve daha verimli bir şekilde ifa etmeleri maksadiyle, hükümet konağı olmıyan vilâyet, kaza ve nahiyelerle, mevcudolmasına rağmen harap ve gayrikabili tamir bulunan veya ihtiyaca cevap vermıyen hükümet konaklarının yerine, bütçelerle alınan tahsisatların verdiği imkânlar nispetinde hükümet konakları inşa edilmektedir.

Bu arada Darende kazasında da, bütçelerin vereceği imkânlarla göre hükümet konağı inşası hususu not edilmiş ve hazırlanmış bulunan tip projelere göre mevcut arsa kifayet etmediğinden lüzumlu bulunan bir kısım arsalar daha ilâve edilmek suretiyle saha mevzuu hallolunarak Kasım 1959 tarihinde Hazine namına teşçil olunmuştur.

Son olarak 9 . XII . 1959 tarih ve 3132-1098/24196 sayılı yazımızla, hükümet konağı sahasının, İmar ve İskân Vekâletince, uygun görüldüğü Nafia Vekâletine yazılarak krokisi gönderilmiş ve binanın arsaya tatbik şeklini gösterir iki nüsha vaziyet plânının tanzimi istenilmiştir.

8. — *Ankara Mebusu Hasan Tez'in, bankalarca kredilerin kesilmesi sebebine ve bu yüzden hâsıl olan duruma dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmén'in tahrirî cevabı (7/740)*

31 . VII . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Ticaret Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Ankara Milletvekili
Hasan Tez

Bankalarca kredilerin âni olarak kesilmesinin sebepleri nelerdir ve kredi kesilmesi yüzünden hâsıl olan yeni durum karşısında, ticari hayatın düzenini iade etmek üzere ne gibi tedbir düşünülmektedir?

T. B. M. M. •
Umumi Kâtipliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 7/740 - 1774

14 . XII . 1959

Ticaret Vekâletine

3 . IV . 1959 tarih ve 1774 sayılı yazımıza ek-
tir :

Ankara Mebusu Hasan Tez'in, bankalarca kre-
dilerin kesilmesi sebebine ve bu yüzden hâsıl olan
duruma dair şifahi suali, cevap günü olan
11 . XII . 1959 tarihli 13 ncü İnikatta tahrir sa-
hibi hazır bulunmadığından Dahilî Nizamname-
nin 155 nci maddesinin 1 nci fıkrası gereğince,
tahrirî cevap talebiyle verilmiş sayılmıştır.

Dahilî Nizamnamenin 152 nci maddesinin 2
nci fıkrası gereğince cevaplandırılmasını saygıla-
rıyla rica ederim.

T. B. M. M. Reisvekili

T. C.

Ticaret Vekâleti
Hususi Kalem Müdürlüğü
Sayı : 1/1813

16 . XII . 1959

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
14 . XII . 1959 tarih ve 7/740 - 1774/6995 sa-
yıylı yazıya C. :

Bankalarca kredilerin kesilmesi sebebine ve bu
yüzden hâsıl olan duruma dair Ankara Mebusu
Hasan Tez tarafından verilen tahrirî sual takri-
rine ait hazırlanan malûmat ilişik olarak sunul-
muştur.

Saygılarıyle,

Ticaret Vekili
Hayrettin Erkmén

Not :

Banka kredileri umumi plâsman hacminin 30
Haziran 1958 tarihindeki miktar ile tahdidedil-
diği, 14 Ağustos 1958 tarihinde Maliye Vekâleti
tarafından neşrolunan ek tebliğ ile ilân olunmuş-
tur.

Bu tahdit kararı, Hükümetimizin tatbik mev-
kiine koyduğu iktisadi istikrar programının un-
surlarından biridir.

TASHİH

14 ncü İnikat Zabıt Ceridesinin 362. sayfa, 2. sütun, 39. satırındaki «Gelir Vergisi kesilmesi»
ibaresi «Gelir Vergisi kesilmemesi» şeklinde tashih edilecektir.

Devre : XI
İçtima : 3

S. SAYISI : 15

Of'un Keler köyünün 6 sayılı hanesinde kayıtlı Mecitoğlu 1334 doğumlu Muhammet (Mehmet) Özkaya diğer adı Burnaz Mehmet'in, ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (3/472)

T. C.

Başvekâlet

24 . VII . 1959

Zat ve Yazı İşleri

Umum Müdürlüğü

H. No : 5/4 . 1569

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

13 . VII . 1951 tarihinde Celâl Kul ve oğlu Ali Kul'u taammüden öldürmekten maznun Of'un Keler köyünün 5 sayılı hanesinde kayıtlı Mecidoğlu, Sırma'dan doğma, 1334 doğumlu Muhammet (Mehmet) Özkaya diğer adı Burnaz Mehmet'in ölüm cezasına çarptırılmasına dair Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinden verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin Büyük Millet Meclisince yapılmasına dair olup Adliye Vekâletinin 21 . VII . 1959 tarih ve 22714 sayılı tezkeresiyle gönderilen Temyiz Mahkemesinin 6 . IV . 1959 gün ve esas : 958/1406, karar : 959/1126 sayılı ilâmı ile bu işe ilişkin dosyanın, dizi pusulası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Adliye Encümeni mazbatasası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 3/472

Karar No. 14

12 . XII . 1959

Yüksek Reisliğe

Of kazasının Hazarkozan köyünden Celâl Kul ile oğlu Ali Kul'u taammüden 13.VII.1951 günü öldürmekten hükümlü, Of kazasının Keler köyü 5 numaralı hanede kayıtlı Mecitoğlu, Sırma'dan doğma, 1330 doğumlu Mehmet Özkaya'nın Türk Ceza Kanununun 450/4,5 nci maddesi gereğince idamına dair Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 28 . II . 1958 gün 956/104 Esas ve 958/29 Karar sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi 1 nci Ceza Dairesinin 6.IV.1959 gün ve 958/1406 Esas, 959/1126 Karar ve 958/2143 Tebliğname sayılı ilâmiyle tasdik olunmuş

ve mütaakıp kanuni muamelelerin ifası için dosya Başvekâletin 24 . VII . 1959 gün ve 5/4-1569 sayılı tezkeresiyle Yüksek Riyasetçe encümenimize havale edilmiş bulunmakla muhtevası tetkik ve müzakere edildi :

Dosya münderecatına, duruşma safahaityle kararda gösterilen mucip sebeplere nazaran Celâl Kul ile oğlu Ali Kul'u taammüden öldürmekten hükümlü Mehmet Özkaya'ya verilen idam cezasının Teşkilâtı Esasiye Kanununun 26 nci maddesi gereğince tahfifini veya kaldırılmasını gerektirir sebeplerin bulunmadığı anlaşıldığın-

dan mezkûr cezanın infazı hususuna encümeni-
mizce 2 . XII . 1959 tarihinde ekseriyetle karar
verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere
Yüksek Reislige sunulur.

Adliye Encümeni Reisi • Reisvekili
Aydın Çorum
C. Ülkü M. K. Biberoğlu
Bu M. Muharriri Adıyaman
Denizli S. Turanlı
I. Hadımlıoğlu Bursa
Afyon K. Aydın H. Bayrı
O. Talu N. Geveci
Gaziantep İçel
A. Şahin M. Dölek
İmzada bulunamadı

İstanbul
N. Tekinel
Konya
H. Özyörük
Siird
F. Şendur
İzmir
N. Davran
Kastamonu
H. Dura
Bahkesir
Hazırlık ve ilk tahkikat evrakı nâkıs oldu-
ğundan hükmün infazına muhalifim
V. Asena
İzmir
E. Kavur
Kırşehir
H. Çopuroğlu
Uşak
Müstenkifim
A. R. Akbıykoğlu
Tokad
Müstenkifim
Ş. Kitapçı

Manisa'nın Saruhanlı köyünün 287 sayılı hanesinde kayıtlı İbrahimoglu 1316 doğumlu Ahmet Potçu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatasası (3/467)

T. C.

Başvekâlet

3 . VIII . 1959

Zat ve Yazı İşleri Umum Müdürlüğü

H. No : 5/4 - 1611

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

12 . VIII . 1955 tarihinde Akhisar'ın Ragıpbey mahallesinden İbrahim Karapınar'ı parasına tamaen öldürmekten maznun, Manisa'nın Saruhanlı köyünün 287 sayılı hanesinde kayıtlı İbrahimoglu, Emine'den doğma, 1316 doğumlu Ahmet Potçu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Manisa Ağır Ceza Mahkemesinden verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin Büyük Millet Meclisince yapılmasına dair olup Adliye Vekâletinin 24 . VII . 1959 tarih ve 23126 sayılı tezkeresiyle gönderilen Temyiz Mahkemesinin 4 . IV . 1959 gün ve Esas : 958/1284, Karar : 959/1125 sayılı ilâmi ile bu işe ilişkin dosyamn, dizi puslası vechile, bağı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Adliye Encümeni mazbatasası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 3/467

Karar No. 15

12 . XII . 1959

Yüksek Reisliğe

Akhisar'ın Ragıpbey mahallesinden Celâletinoğlu 1320 doğumlu İbrahim Karapınar'ı parasına tamaen 12 . VIII . 1955 günü öldürmekten hükümlü, Manisa'nın Saruhanlı köyü 287 hane, 83 cilt ve 143 sahifede kayıtlı ölü İbrahimoglu, Emine'den doğma, 1316 doğumlu Ahmet Potçu'nun Türk Ceza Kanununun 450/7 nci maddesi gereğince idamına dair Manisa Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 17 . III . 1958 tarih ve 958/42 Esas, 958/37 karar sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi 1 nci Ceza Dairesinin 4.IV.1959 tarih ve 958/1284 Esas, 1125 Karar ve 958/2036 tebliğname sayılı ilâmiyle tasdik olunmuş ve mütaakıp kanuni

muamelelerin fastı için dosya Başvekâletin 3 . VIII . 1959 tarih ve 5/4 - 1611 sayılı tezkeresiyle Yüksek Riyasetçe encümenimize havale edilmiş bulunmakla muhtevası birer birer tetkik ve müzakere edildi :

Dosya münderecatına, duruşma safahatiyle kararda gösterilen mucip sebeplere nazaran İbrahim Karapınar'ı parasına tamaen öldürmekten hükümlü Ahmet Potçu'ya verilen idam cezasının Teşklâtı Esasiye Kanununun 26 nci maddesi gereğince tahfifini veya kaldırılmasını gerektirir sebeplerin bulunmadığı anlaşıldığından mezkûr cezanın infazı hususuna encümenimizce 2 . XII . 1959 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere
Yüksek Reislığe sunulur.

Adliye Encümeni Reisi
Aydın
C. Ülkü

Reisvekili
Çorum
Cezanın infazı yerine
tahfifi gerektiği müta-
laasında
M. K. Biberoğlu

Bu Mazbata Muharriri
Gaziantep
A. Şahin

Aydın Denizli
N. Geveci İ. Hadımlıoğlu

Adıyaman
S. Turanlı

İstanbul
N. Tekinel

İzmir
N. Davran

Kırşehir
1 nei sayfadaki sebeple
muhalifim
H. Çopuroğlu

Çanakkale
S. Sezgin

Uşak
Tahfif taraftarıyım
A. Çalikoğlu

İzmir
E. Kavur

Balıkesir
Cezanın azaltılması
kanaatindeyim
V. Asena

Tokad
Muhalifim
Ş. Kitapçı

Mardin
Müstenkifim
M. A. Arıkan
Maras
H. F. Evliya

Konya mebusları Muhittin Güzelkılınç ve Sami Soylu'nun, Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle kabul edilmiş ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesi ile temdidedilmiş bulunan müddetin altı ay daha uzatılması hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/370)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde yazılı müddetin altı ay daha uzatılması hakkında hazırlamış bulunduğumuz kanun teklifini esbabı mucibesıyla birlikte sunuyoruz.

Gereğinin yapılmasını saygılarımızla rica ederiz.

7 . XII . 1959

Konya Mebusu
M. Güzelkılınç

Konya Mebusu
S. Soylu

ESBABI MUCİBE

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi gereğince, Yeni Ticaret Kanununun meriyeti tarihinde ticaret siciline kayıtlı bulunan anonim şirketlerden, esas mukaveleleri yeni kanunun 19 ncu maddesinde yazılı maddeleri dışında kalan âmir hükümlerine uymayan şirketlerden yeni kanunun meriyetinden itibaren iki yıl içinde esas mukavelelerini yeni hükümlere uydurarak tescil ettirmiyenlerin bu müddetin geçmesiyle münfesh olmaları icabettir. Mezkûr kanunun 24, 25 ve 26 nci maddelerinde 20 nci maddeye atıflar yapılmak suretiyle komandit, kooperatif ve limitet şirketlerin de aynı hükme tâbi tutuldukları anlaşılmaktadır.

6773 sayılı Kanun 1 . I . 1957 tarihinde meriyete girmiş olup 20 nci madde ile konulmuş olan iki senelik müddet 1 . I . 1959 tarihinde sona ereceği cihetle bu tarihe kadar esas mukaveleleri yukarıda zikri geçen hükümlere uymayan birçok şirketlerin 1 . I . 1959 tarihine kadar statülerinde gerekli tadilatı yapamayacakları nazarı itibara alınarak bu müddet 7178 sayılı Kanunla 1959 yılı sonuna kadar uzatılmıştı. Sözü geçen şirketlerden büyük bir kısmı uzatılan bir senelik müddet zarfında statülerinde gerekli tadilatı yapmış iseler de, bazılarının henüz esas mukavelelerini yeni hükümlere uyduramadıkları anlaşılmaktadır. 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile konulmuş olan müddet yeniden temdidedilmediği takdirde yine bazı şirketlerin 1 . I . 1960 tarihinde münfesh sayılacakları izahı vârestedir.

Mevzuubahis şirketler 1960 yılı Mart ayı sonuna kadar senelik umumi heyet toplantılarını yapmak mecburiyetindedirler. Bu arada statülerini tadil etmiyen şirketlerin esas mukavelelerini yeni hükümlere uyduracakları düşünülmektedir. Sözü geçen şirketler münfesh sayıldığı takdirde yeniden kurulması uzun bir zamana mütevakki olduğu gibi birtakım masraf ve zararları da mucibolacağı tabiidir. Bu itibarla mezkûr şirketlerin mağduriyetlerini önlemek maksadıyla statü tadilatı için verilen müddetin son defa olmak üzere altı ay daha temdidi maksadıyla işbu kanun teklifi hazırlanmış bulunmaktadır.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 2/370
Karar No. 16

16 . XII . 1959

Yüksek Reisliğe

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki Kanunun 20 nci maddesinde yazılı ve Anonim Şirketlerine ait mukavelenamenin yeni hükümlere intibak ettirilmesini teminen mevzu intikal müddetinin uzatılması hakkındaki Konya mebusları Sami Soylu ve Muhittin Güzelkılınc tarafından verilen kanun teklifi Adliye ve Ticaret vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

6763 sayılı Meriyet Kanununun 20 nci maddesi, yeni Türk Ticaret Kanununun meriyeti tarihinde ticaret sicilinde kayıtlı bulunan Anonim Şirketlerin esas mukavelenamelerin yeni kanunun âmir hükümlerine uymadığı takdirde meriyetinden başlamak üzere iki yıl zarfında gerekli tadillerin yapılmasını mecburi kılmış ve kanun 1 . I . 1957 tarihinde meriyete girmiş ise de cari muamelâta nazaran verilen mehlin kâfi gelmediği anlaşıldığından 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesi ile bu baktaki müddet 1959 senesi sonuna kadar temdid edilmiştir.

Yukarıda bahis mevzuu mehil meriyet kanununun 24, 25 ve 26 nci maddelerinde yazılı sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketleri ile kooperatif ve limitet şirketlerini de şümulüne almış bulunması hasebiyle bu mevzuda yapılan tetkikat neticesinde henüz mukavelenamelerini yeni Ticaret Kanunu hükümlerine tevfiik edemiyen (Anonim ve Limitet şirketlerinde % 15 ve

kooperatiflerde % 25 nispetinde) , şirketler bulunduğu tesbit edilmiş ve vâkı tevhürün, şirketlerin alâkalılara bâzı mücbir sebeplerin hudusu münasebetiyle kanuni tebligat yapılamadıklarından ileri geldiği anlaşılmıştır. Yukarıda izah olunan sebeplerden dolayı teklif esas itibariyle kabul edilmiş, kanunun başlığı ile metinlerde tahrir, maddelerin tertip ve vaz'ı bakımından gerekli tadilat yapılmıştır.

Kanun teklifinin mahiyeti itibariyle takdimen ve müstacelen görüşülmesi hususu da tezekkür kılınmıştır.

Umumi Heyetin yüksek tasviplerine arz edilmek üzere Riyaset Makamına sunulur.

Adliye Encümeni Reisi

Aydın
C. Ülkü
Kâtip
Manisa
Â. Akın

M. M.
Balıkesir
V. Asena

Adana

Söz hakkım mahfuzdur
K. Sarıbrahimoğlu

Aydın
N. Geveci
İzmir
N. Davran
Konya
H. Özyörük

Çanakkale
S. Sezgin
İzmir
E. Kavur
Mardin
M. A. Arıkan

Denizli
İ. Hadımlıoğlu
Kastamonu
H. Dura
Tokad
Ş. Kitapçı

İmzada bulunamadı

KONYA MEBUSLARI MUHİTTİN GÜZELKILINÇ VE SAMİ SOYLU'NUN TEKLİFİ

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesindeki müddetin altı ay daha uzatılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile şirketlerin esas mukavelelerinin yeni hükümlere uydurulması için kabul edilmiş ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesiyle bir sene temdid edilmiş olan müddet 1 . I . 1960 tarihinden itibaren altı ay daha uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ADLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair Kanun

MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanuna muvakkat bir madde eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile anonim şirketlerin esas mukavelenamelerinin yeni hükümlere uydurulması için kabul ve 7178 sayılı Kanunun muvakkat maddesi ile 1959 senesi sonuna kadar uzatılan müddet inkıza bulunduğu tarihten itibaren altı ay daha temdid edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

